

a Szabadalmi Tár adta lehetőségeket!

Minden ország regisztrálja a területén megadott szabadalmakat, s kölcsönösségi alapon megküldi azokat más államoknak is, hogy ezzel megkönnyítsék a szabadalmazás előtti újdonságvizsgálatot, s a feltalálók elejét vehessék olyan megoldásokkal végzett kísérleteknek, amelyeket már másutt feltaláltak.

Nálunk az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ Szabadalmi Tárában találhatjuk meg ezeket a leírásokat. 22 állam küldi rendszeresen az ott bejelentett találmányok dokumentációját, s ma már 6 és fél millió szabadalmi leírás áll az érdeklődők rendelkezésére. A tár kényelmes olvasótermében bárki díjtalanul tanulmányozhatja a kiválasztott témakör eddigi összes szabadalmát. A tájékoztató szolgálat segítséget nyújt egy-egy műszaki problémakör legjelentősebb találmányainak kiválasztásához is, mivel a Szabadalmi Tár dolgozói tudják, hogy a kívánt témakörben mely országokban jelentik be a legtöbb szabadalmat. A műszeripari találmányokat például csaknem valamennyi állam bejelenti a fejlett műszeriparral rendelkező Svájcban, tehát ezen a területen a legbővebb anyag a svájci műszeripari szabadalmak között található. Nehézipari újdonságokat kutatva, leginkább az NSZK-ban megadott szabadalmak leírásait érdemes áttanulmányozni.

Az olvasók természetesen a feltaláló neve vagy a találmány lajstromszáma szerint is megkaphatják a kért leírásokat.

Kiknek és miért érdemes igénybevenniük a szabadalmi tár szolgáltatásait?

A feltalálóknak maguknak is ajánlatos találmányuk bejelentése előtt előzetes újdonságvizsgálatot végezniük, mert ha a bejelentés után derül ki, hogy a benyújtott konstrukció vagy eljárás világviszonylatban nem tekinthető újnak, a bejelentő főlegesen fizeti ki a szabadalmaztatási költséget.

A feltalálók egy-egy új téma kísérletei közben is szerethetnek munkájukhoz támpontokat a korábban benyújtott szabadalmak tanulmányozásával. Meggyőződhetnek elgondolásaik újszerűségéről, és alapötleteket meríthetnek saját elgondolásaik továbbfejlesztéséhez.

Még nagyobb segítséget jelent a Szabadalmi Tár az újítóknak. Mivel az újítástól csak viszonylagos újdonságot követelnek meg, számos újításnak is forrása lehetnek a szabadalmi leírások. Az a műszaki dolgozó, aki ismeri szakterületének problémáit, „szűk keresztmetszettel” néhány óras „böngészéssel” biztosan talál megvalósítható ötletet a Szabadalmi Tárában. Az ilyen ötlet-szerzés nemcsak a szabadalmat újításként feldolgozó mérnök vagy technikus számára gyümölcsöző, de hasznos a népgazdaságnak is, mert segíti a műszaki fejlesztést.

Számos vállalat felismerte már a Szabadalmi Tár dokumentumainak értékét, és egy-egy téma kidolgozása előtt az OTH Műszaki Osztályával kigyűjteti a területtel foglalkozó szabadalmat.

A Villamosipari Kutató Intézet például többek között nagy szinkrongenerátorok hűtőgépes póthűtésével és termovillamos elemekkel működő hűtőszekrények konstruálásával foglalkozik. A Találmányi Hivataltól kapott szabadalmi leírásokból felmérhették a témakör fejlettségét és helyzetét, tájékozódhattak, milyen irányban érdemes konstrukcióikat továbbfejlesztetni, hogy azok a világpiacra is érdeklődésre tarthassanak számot. Néhány kiváló rész megoldást pedig, amelyeket érdemesnek látnak berendezéseikben felhasználni, a Licencián keresztül valószínűleg megvásárolnak. Ezzel nemcsak árúik

korszerűségét fokozhatják, de felesleges kutatómunkától mentesítik műszaki dolgozóikat.

A szabadalmi leírások mint legkorszerűbb műszaki-irodalmi források is jól hasznosíthatók. Sem a szakkönyvek, sem a szakfolyóiratok nem tarthatnak lépést olyan frissességgel a technikai haladással, mint éppen a fejlődést dokumentáló szabadalmak. Az Orvosi Műszergyár például műszaki fejlesztési tervének teljesítéséhez eredményesen használhatja fel az OTH által számunkra összegyűjtött szabadalmakat. A komplex vizsgálóberendezések műtét alatt álló és műtéten átesett betegek állapotát regisztráló kombinált ellenőrző műszer-rendszerek automatikus vérnyomásmérő készülékek konstruálása során a vonatkozó szabadalmi irodalom nemcsak a világszínvonalról tájékoztatta a gyár szakembereit, de megmutatta a különféle műszerek legcélszerűbb kombinációs lehetőségeit is, megismertette a konstruktőröket a műszerrendszerekben egybeépíthető alapelemekkel is.

A Bányagépgyártási Tröszt újszerű termelőberendezéseihez nyert alapötleteket a Szabadalmi Tárában összegyűjtött leírásokból. Az új berendezések végleges kialakítása és munkába állítása után sok millió forintos megtakarításra számítanak a tröszt vezetői — s ezt éppen a szabadalmi irodalom tanulmányozásának köszönhetik.

Világos tehát, hogy a műszaki fejlesztésben milyen jelentősége van a legújabb szabadalmak állandó figyelmének. Fontos lenne ezért, hogy csaknem valamennyi érdekelt szerv, intézet és üzem egyszerű módon és rendszeresen hozzájusson a munkáját segítő szabadalmi leírásokhoz.

A Német Demokratikus Köztársaságban ez már megoldott kérdés. A gyártmányfejlesztés, majd a sorozatgyártás megindítása előtt előírt feladat az állandó szabadalmi kutatás. Ezáltal biztosítják, hogy a kialakítandó új gyártmány ne maradjon el a világszínvonalától. Így nemcsak árucikkeik versenyképességét biztosíthatják, de elkerülhetik a kellemetlen nemzetközi szabadalmi pereket is, amelyek rendszerint abból adódnak, hogy nem ismerve más államok korábban megadott szabadalmait, azokhoz hasonló vagy azokkal szinte megegyező árucikkeket dobnak piacra.

Találmányi Hivatalunk természetesen aligha elégtethné ki minden intézet és gyár ilyen irányú igényét. Elsősorban az OMK-ra várna a figyelőszolgálat létesítésének feladata. Az NDK gyakorlata ezen a területen példamutató lehet. Náluk külön „fotógyár” sokszorosíthatja a szabadalmi tárba érkező leírásokat, és a másolatokat rendszeresen megküldik az érdeklődőknek. Így azután csaknem valamennyi szervnek, üzemnek saját szabadalmi gyűjteménye van a profiljába vágó témakörben, s házilag végezhet szabadalmi kutatást és újdonságvizsgálatot.

Az Országos Találmányi Hivatal hasonló gyakorlat megvalósítására törekszik. De addig is a szabadalmak iránt érdeklődő intézményeknek és üzemeknek minden lehető segítséget megad az OTH Műszaki Fejlesztési Osztálya. Nincs akadálya tehát annak, hogy bármelyik gyár saját szabadalmi tárat létesítsen.

A Szabadalmi Tár hatalmas kincseshányája még kihasználhatatlan, pedig a bemutatott példák is bárkit meggyőzhetnek arról, hogy érdemes élni a szabadalmak hazai tárháza nyújtotta lehetőségekkel.

Jósfay György